

Universitätsbibliothek Paderborn

Qvæstiones Morales Selectiores De Lege Interna Et Externa

discussæ, ac Resolutæ, & in duos Libros divisæ, In quibus, propositis casibus, prima quædam principia, ad plurimas alias Quæstiones similes resolvendas perutilia, subinde examinantur

[De Lege Interna]

Beati, Gabriele

Augustæ Vindellicorum, 1729

VD18 90108957

41 An metus gravis, à Legis Divinæ positivæ transgressione excuset.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39908

naturalem de Fide, ac Religione tuendâ; non verò contra legem humanam Ecclesiasticam, quia hæc non obligaret cum tanto incommodo: excommunicatio autem non incurritur, nisi præcisè contra ipsam legem Ecclesiasticam peccetur.

16 Secundò; Sacerdotem, qui, ad euadendam mortem sibi, ab alio cominatum, Clericum occidit, non teneri in confessione, Clericatus circumstantiam explicare, sed satisfacere dicendo; *occe-di hominem*. Cum enim hoc peccatum, sacrilegij circumstantiam non habuerit, consequenter illam explicare non tenetur, imo nec potest; confiteretur enim peccatum sacrilegij, quod verè non commisit; nisi tamen simul circumstantiam metus sibi illati explicaret.

17 Tertio; Sacerdotem, nullam irregularitatem ex celebratione contraxisse; Quia

non erat in statu Censuræ, ideoque, præmissa confessione simplicis homicidij, licite poterat celebrare.

Quartò; Eum, qui voueret, aliquod peccatum lege naturali prohibitum non committere; V. G. Non fornicari, si deinde, ad euadendam mortem, sibi cominatum, fornicaretur; non peccaturum peccato Sacrilegij contra Votum, sed solum peccato simplicis fornicationis. Cum enim Votum, sit veluti lex quædam priuata, quam homo sibi imponit; obligat solum ad instar legis Ecclesiasticæ, quæ ab homine imponitur; ideoque non obligat, cum graui detrimento, ac incommodo. In Confessione ergo satisfaceret dicendo; *fornicatus sum*; nec circumstantiam Voti explicare teneretur; imo nec posset, vt de circumstantia sacrilegij dictum est.

QVAESTIO XLI.

An metus grauis, à Legis Diuinæ positivæ transgressione, excuset.

CASVS.

CVM plures, in eadem Naui, ad loca Sancta trajcerent, in eaque vnicus esset Sacerdos; accidit vt Navis exortarepente tempestate, ad scopulum alliserit, atque ita fluctibus iactaretur, vt submersionis periculum immineret. Omnes, qui erant in Naui, imminentis periculi timore percussi, ad Sacerdotem statim confugerunt, vt ei peccata confiterentur; Et quia periculum imminens, tempus integrè confitendi non concedebat, singuli, vnum tantum, aut alterum peccatum, confessi sunt. Quæritur; Vtrum, contra præceptum de Confessione, integritate, mortaliter peccauerint.

SVM.

SUMMARIVM.

- 4 Præceptum de Confessione integritate, obligare videtur cum quocumque periculo.
- 5 Sicut lex naturalis.
- 6 Et sicut præceptum de sigillo Confessionis.
- 7 Verè tamen non obligat.
- 8 Præceptum Diuinum de re non intrinsicè mala, regulariter, non obligat cum graui incommodo.
- 9 Nec Deus, per illud, intendit, cum graui incommodo, obligare.
- 10 Sicut, nec aliqua præcepta naturalia, sic obligant.
- 11 Res prohibita, tunc, solùm ex Dei voluntate, est mala.
- 12 Quandonam metus non excusat.
- 13 Præceptum Diuinum positiuum obligat sicut humanum.
- 14 Præceptum de Confessione integritate, obligat, sicut Præceptum de restitutione.
- 15 Præceptum Sigilli, ordinatur ad bonum Sacramenti.
- 16 Adultus, metu mortis, baptismum potest omittere.
- 17 Quandonam lex positiua Diuina, obligat etiam cum vitæ periculo.
- 18 Quæ præcepta naturalia, cum eo periculo, non obligent.

RATIONES DVBITANDI.

- 2 **C**asus est adeo clarus, ac obuius, vt praxis ipsa, nullum dubitationi locum relinquere videatur, Quia tamen, quo clarior est, eo etiam clarius propositæ quæstionis veritatem ostendit; illum examinare hic placuit; Quæ enim de eo dicentur; innumeris alijs casibus applicari poterunt, licet metus, non sit mortis, sed alterius grauis mali imminentis.
- 3 Aliquibus ergo Nauigantes, illi, videntur mortaliter peccasse; Ita *Gerson. p. 2.*

& *Victoria. in relect. de temp. concl. 2. n. 10.*

Primò; Quia fecerunt contra præceptum Diuinum de integritate Confessionis; Nam præceptum Diuinum, obligat, etiam cum quocumque periculo; magis enim, ac strictius obligat, quam præceptum humanum; Hoc autem obligat, etiam cum vitæ periculo; Si enim Princeps, tempore pestis, Medico præcipiat, ne à Ciuitate discedat; tenetur ille, etiam cum vitæ periculo non discedere; Et, si, ad saluandam vitam, discedat, mortaliter peccat. Sicut ergo Medicus, contra Principis præceptum, à ciuitate recedendo, peccaret, quamuis recederet ad vitam saluandam: ita peccarunt Nauigantes, contra præceptum diuinum de confessionis integritate, aliqua peccata in Confessione tacendo; Quamuis propter imminens periculum, ea tacuerint.

Secundò; Quia lex diuina de Confessionis integritate, non minus obligat, quam lex naturalis; Sed lex naturalis, ita obligat, vt nullus metus, ab eius transgressione excuset; Ergo etiam lex diuina de Confessionis integritate; ideoque mortaliter peccarunt Nauigantes, dum metu mortis, aliqua peccata in Confessione tacuerunt.

Tertiò; Quia aliqua præcepta positiua Diuina, de facto obligant, etiam cum vitæ periculo; Ita enim obligat, in omnium sententiâ, præceptum de sigillo Confessionis seruando; de consecratione in duplici specie; Et de sacrificij consumptione; de debitâ Sacramentorum confectio; de extremâ vnctione danda solum infirmo, & non sano; & similia; quæ obligant, etiam cum vitæ periculo. Ergo omnia, cum eodem periculo; obligabunt; Nulla enim apparet ratio, cur aliqua ita obligent, & non omnia. Si autem præceptum de Confessione-

feſſionis integritate, obligat etiam cum vitæ discrimine, excuſare ab illa non potuit Nauigantes, mortis metus; ita vt aliqua peccata in Confefſione tacendo, mortaliter non peccauerint.

RESOLVTIO.

7 R eſpondetur tamen; Nauigantes, aliqua peccata in Confefſione; ob imminens mortis periculum, tacendo, nullo modo peccaſſe. *Suar. de cenſ. dub. 6. ſ. 3. num. 7. & de legib. lib. 3. c. 30. n. 6. Vaſq. 1. 2. d. 162. c. 2. Sanch. lib. 1. c. 18. num. 4. Salas. tr. 3. d. 3. ſ. 1. num. 35. Azor. lib. 1. c. 11. queſt. 2. Clauis reg. lib. 3. c. 7. num. 34. Sotus lib. 1. de iuſt. queſt. 6. art. 4. ad finem corp. & alij communiter.*

8 Primò; Quia præceptum de Confefſionis integritate, quamuis diuinam, cum ſit de re, quæ ex ſe, non eſt intrinſecè mala, ſicut eſt fornicatio, regulariter non obligat cum graui detrimento, ac incommodo; Quamuis enim, Deus, cum iſto rigore, etiam cum vitæ periculo, homines ad ſuæ legis obſeruantiam obligare poſſet; Ex ſuaui tamen prouidentiâ, hac poteſtate non vitur, niſi grauiffimâ aliqua cauſa id exigente; vt quando modus iſte obligandi, ad bonum commune neceſſarius eſt, ac expediens; alioquin falſum eſſet, quod mandata eius grauiſſima non eſſent, nec Chriſti iugum, ſuaue eſſet, & onus leue, ſed potius valde aſperum ac graue. Cum ergo, in hoc caſu, præceptum de Confefſionis integritate, à Nauigantibus, ſine graui incommodo, ſeruari non poſſet, illos non obligabat;

ideoque etiam plura peccata in Confefſione tacendo, illud nullo modo violauerunt.

Secundò; Quia, hæc Dei intentio, non obligandi regulariter per ſua præcepta, cum graui detrimento, ac incommodo, ſed humanæ imbecillitati, ac fragilitati, ſe accommodando, ex varijs ſcripturæ locis colligitur. Nam David, ne vnâ cum ſuis, fame deficeret, 1. Reg. 11. panes propoſitionis comedit; quod, lege diuinâ, laicis erat omnino prohibitum; Et tamen hoc factum Dominus non damnauit, vt habetur *Matth. 12.* & die Sabbathi, Diſcipuli, ſine vilo peccato, ſpicas colligebant; Mattathias cum ſuo exercitu, neceſſitate compulſus, pugnavit, *primo Machab. 3.* Et tamen, eo facto, nullum commiſit peccatum; quia, propter vigentem neceſſitatem, excuſabatur. Sicut ergo præcepta iſta, quamuis diuina, non obligabant cum graui incommodo, ita cum graui incommodo non obligat præceptum de integritate Confefſionis.

Tertio; Quia multa præcepta, quamuis ſint de iure naturali diuino, non tamen obligant cum periculo grauis incommodi; Votum enim, quamuis ſit debitum iure diuino naturali, non tamen obligat cum graui incommodo. Reſtitutio, licet iure diuino, ac naturali faciendâ ſit, non tamen obligat, cum fieri non poteſt, niſi cum proprio detrimento longe maiori; Confefſio, quamuis iure diuino ante ſumptionem Eucharistiæ præmittenda ſit, non tamen obligat ſimpliciter, & in omnibus caſibus. Ergo Idem dicendum videtur etiam de præcepto integritatis confefſionis, & aliorum ſimilium præce-

præceptorum diuinorum ; quod scilicet non obligent cum graui incommodo, præcepta enim diuina positiua, non magis obligant, quam præcepta naturalia, cum horum obligatio censeatur omnium maxima.

11 Quartò; Quia, quod lege diuinà positiua prohibetur, non est intrinsecè malum, sed est malum solùm ex voluntate Legislatoris illud prohibentis. Verisimile autem non est, Deum regulariter velle, aliquid esse malum, & ad illud nos obligare, etiam cum graui detrimento, ac periculo ; præsertim, quando præceptum ordinatur ad propriam, ac specialem vtilitatem Operantis, eamque respicit tanquam finem; quale est præceptum de Confessionis integritate, & similia.

12 Dixi tamen, regulariter, quia, si violatio legis diuinæ positiuæ, vel cum fidei, & Religionis contemptu, coniuncta sit, vel cum aliorum offensione, ac detrimento, tunc nullus mortis metus excusat, sed lex obligat, etiam cum mortis periculo ; & hac ratione, mortem subire Fratres Machabei, quia in contemptum diuinæ Legis, ad carnes suillas comedendas, ab impio Rege adigebantur. Similiter, si ob salutem, ac bonum aliorum, diuinæ legis præcepta implere necesse sit, tunc etiam, nullus mortis metus excusat; Vnde, peste seuiente, vel naufragio, aut bello, vel fame premente, Episcopi, vel Presbyteri, neququam excusantur, si metu mortis, greges sibi commissos destituant; vel, si infans vita periclitetur, nec sit, qui ei baptismum conferre possit, præceptum charitatis, & baptismi obligat ad eum baptizandum, ne paruulus, sine baptismo decedens, pereat, quamuis

R. P. Beati Lib. I.

alius mortem minetur, si cum baptizes.

OBIECTIONVM SOLVTIO.

AD rationes autem in contrarium respondetur, ad primam; Præcepta diuina positiua, quo ad modum obligandi, non differre à præceptis humanis; Vtraque enim obligant solùm humano modo, hoc est, quando impleri possunt sine notabili detrimento, ac incommodo. Neque exemplum Medici, valet. Nam, sicut in politicis, dantur aliquæ actiones, quæ, de se, respiciunt, non bonum commune, sed potius singulorum vtilitatem; Ita in spiritualibus, dantur aliquæ actiones, quæ, de se, respiciunt bonum Religionis, eiusque conseruationem, & aliquæ, quæ respiciunt particularem vtilitatem ipsius Operantis. Sicut ergo, in politicis, operationes, de se, respicientes bonum commune, præcipiuntur per præcepta obligantia, etiam cum vitæ periculo; vt est assistentia Medici, tempore pestis; operationes verò, de se respicientes bonum particulare singulorum, præcipiuntur per præcepta, obligantia solùm, quando sine graui incommodo impleri possunt; Ita in spiritualibus, operationes, de se, respicientes bonum commune Religionis, per præcepta diuina ita præcipiuntur, vt obligent cum vitæ periculo, nec eas omittere liceat, etiam si mortem quis subire deberet; bonum enim commune Religionis, quod in his præceptis attenditur, cuiuslibet damno particulari præponi debet. Atque ita obligat præceptum de sigillo Confessionis; de consecratione

F f in

in duplici specie; & vniuersaliter de debita Sacramentorum confectione. Operationes verò, singulorum vtilitatem respicientes, præcipiuntur per præcepta, obligantia solùm, quando sine graui incommodo impleri possunt; Atque ita obligat, præceptum de integritate Confessionis, & de illà præmittendà ante sumptionem Eucharistiæ; præceptum de baptismo sumendo in adultis &c.

14 Ad secundam; respondetur. Præceptum de Confessionis integritate, obligare, sicut obligat aliqua lex naturalis; obligat enim, sicut obligat præceptum restitutionis; Hoc autem obligat solùm, cum sine graui detrimento impleri potest.

15 Ad tertiam; Iam patet disparitas inter præceptum de sigillo, & præceptum de Confessionis integritate; Nam primùm respicit, de se, bonum commune Religionis; sicut præceptum de non danda absolutione, sine debita iurisdictione; Ordinatur enim ad hoc, vt Confessio non reddatur nimis onerosa, & ne Fideles, ab eà retrahantur; quod immediatè pertinet ad bonum commune Religionis. Secundum verò, ordinatur per se ad bonum ipsius Pœnitentis. Hinc ergo fit, vt primum obliget etiam cum vitæ periculo, secundum verò solùm, quando sine notabili incommodo, impleri potest.

NOTABILIA.

16 Colligitur ex dictis primò; Non teneri Adultum, cum vitæ periculo, Sacramentum baptismi suscipere; quia consulere sibi potest contritione, Dei auxilio, habità; Si tamen Adultus, esset

iam in mortis articulo constitutus, tunc teneretur baptismum non omittere, etiam si Tyrannus mortem statim inferendam minaretur; Quia tunc, nulla daretur sufficiens causa illum omitterendi; illa enim mortis acceleratio, non esset tanti momenti, vt propter eam, Sacramentum, ad salutem tam necessarium omitteret; Cum præsertim, valde difficile sit, ac incertum, per solam contritionem, saluari,

Secundò; Legem diuinam positiuam, obligare cum mortis periculo, quando eius obseruantia includit circumstantiam maioris boni, quam sit, propriam vitam seruare; Atque ita obligat sigillum Confessionis, quia includit circumstantiam maioris boni; maius enim bonum est, quod homines à Sacramento Confessionis non retrahantur, quam quod Titius viuat. Verùm, hæc ratio, reducit ad rationem boni communis, quod semper particulari præferendum est.

Tertiò; etiam aliqua præcepta naturalia affirmatiua; vt est præceptum restitutionis, & præceptum de subueniendo proximo in extremà necessitate constituto; non obligare cum vitæ periculo; quia, cum, vita humana, sit maximum bonum, ius naturale dicitur, non teneri hominem, vitam pro legis cuiuscunque obseruatione exponere, nisi aliunde aliquod malum maximum sequeretur; Vnde, etiam in extrema necessitate, licitum est, rem alienam, inuito domino, accipere; Imo hæc præcepta propterea dicuntur affirmatiua, quia non obligant semper, & ad semper, sed solùm, quando oportet, & sicut oportet, seruato ordine charitatis.